

פטרון מערכת דעהו:

נתנדב לע"נ הרה"ח זאב ב"ר משה ע"ה
זו' האה"ח מרת פעריל ב"ר טובי' ע"ה

דעהו

דעהו אהר
אלקין אביך
ועבדהו

גליון מיוחד לבחורי חמד • ערוכים מתוך משנתו של כ"ק מרן רבינו שליט"א

גליון קלו - פרשת מטות מסעי - שנת תשפ"ג

מסילת ישרים

שיעורי השקפה ומוסר בדרך החסידות

השיבה לי
ששון ישעך:
די געוואלדיגע
שמחה פון א
בעל תשובה

עמוד ה'

משנת החסידות

שיעורים בספר התניא פרק מ
שיעור פג - ב (פרשת ויצא תשס"א)

ביאורים ויסודות מורחבים בתורת מרן הבעש"ט ותלמידיו זיע"א

א. וארשתיך לי בצדק ובמשפט בחסד וברחמים: המיזוג של חסד וגבורה בכלל ישראל

חסד גבורה' עולה כמספר 'פרח' - שהם גורמים למצוות להיות 'פרחין לעילא' | השם הק' ע"ב הוא צירוף ע"ב תיבות ורי"ו אותיות - 'חסד וגבורה' | ג' הפסוקים 'יסע ויבא ויט' הם כנגד שלשת האבות הק', ולכן מצטרפים בסדר ישר הפוך וישר | שלושת הדיינים שבבית דין הם בבחינת חסד דין ורחמים | בשעת קרי"ס היו ישראל נתונים בדין, וניצולו ע"י מידת הרחמים של יעקב אבינו | 'ויבקעו המים' בזכות יעקב אבינו - 'י-בקע' | בכח השם ע"ב - שהוא מיוזג הדין והחסד - נבקע הים לבני ישראל | 'אהבה ויראה' הוטבעו בישראל בשעת קרי"ס שהיא עת 'לידתם'

ב. גוי אחד בארץ: מהות עם ישראל - שמגלים אחדות הבורא בתוך ריבוי הפרטים
רי"ו אותיות כמנין 'גבורה' - כי 'אות' הוא צמצום | ע"ב תיבות כמנין 'חסד', כי ההתחברות לתיבה' מורה למדת אהבה | תכלית בריאת שמים וארץ - גילוי אחדות הבורא בתוך כל הנבראים למיניהם בידך | ע"י ידיעת הכלל מאירים כל הפרטים בבהירות חדשה | ע"י הצטרפות הע"ב שמות יש משמעות חדשה לעצם האותיות | יצירת 'גוי אחד בארץ' בכח שם הק' ע"ב המאחד את הפרטים לאחד | רק בהיות שלום בישראל שייך שתשרה בהם השכינה, ותתגלה אחדות ה' בעולם

ג. לעבדו שכם אחד: בזמן עקבתא דמשיחא מתגלה ביותר סוד האחדות
שלימות גילוי אחדות השי"ת לעתיד לבוא בגמר התיקון | בימי האר"י התחילה 'עקבתא דמשיחא' שמאיר בה הארה קצת מן הגאולה | ולכן נתגלה אז שכל פרטי תורת הסוד הם בנין אחד שלם | לעומת זה יש גם התחדשות חכמות היצוניות בעת ההיא דייקא ע"י כוחות הקליפה המאחדים את כל העולם | ע"י שאנו מייחדים את ה' אחד', ניתן לנו היכולת לגלות אחדותו יתברך גם בארץ | סילוק 'יתמות' הדור הוא ע"י כח שמאחד אותם

א.

וארשתיך לי בצדק ובמשפט בחסד וברחמים: המיזוג של חסד וגבורה בכלל ישראל

השניה שבפסוק א', ואת האחת שלפני האחרונה בפסוק ב', ואת הראשונה שבפסוק ג', וזהו השם השני יל"ו. וכן הלאה, בסדר ישר - הפוך - ישר.

וטעם סדר זה הוא, כי שלשת הפסוקים הללו הם כנגד שלשת האבות הק' אברהם יצחק ויעקב (ראה שם בוה"ק): פסוק ראשון 'יסע' הוא כנגד אברהם אבינו - שמידתו מדת החסד, ולכן בא הצירוף מהאותיות שבפסוק זה 'כסדר', כלומר שמתחילין מאות הראשון שבפסוק - ו', כדרך מידת החסד הנשפעת בדרך ישר מעילא לתתא. פסוק השני 'ויבא' הוא כנגד יצחק אבינו - מדת הגבורה, ולכן מצטרפים האותיות שבפסוק זה מתתא לעילא - כטבע הדין, שעניינו היפך ההשפעה וההתפשטות, וזהו אות ה' מתיבת 'הלילה' שבסיום הפסוק.

הפסוק השלישי המכריע ביניהם 'ויט' הוא בבחינת יעקב אבינו - מידת הרחמים, שמשמעותו מיזוג והתחברות מידות הדין והחסד, כטעם שנאמר בו (בראשית כה, כז) 'ושב אוהלים' - אהלו של אברהם ואהלו של יצחק, ונרמז בתיבת 'רחמים', שצירופו 'רח' - העולה כמספר 'יצחק' (גבורה), 'מים' - שעניינם הזלת השפע והחסדים (חסד). אך מצד הכלל הידוע

ים סוף ובכוחו נבקע הים ועברו בני ישראל בתוכו ביבשה, כי הוא יוצא מג' הפסוקים 'יסע ויבא ויט' (שמות יד, יט-כא), שבכל אחד מהם יש ע"ב תיבות, ובצירוף אות אחת מכל פסוק הרי ע"ב שמות של ג' אותיות כל אחד. והשם הק' הלזו נבנה ג"כ ממיזוג החסד והגבורה יחד, שהרי ע"ב השמות היוצאים מפסוקים האלו הם כמנין 'חסד', וג' פעמים ע"ב אותיות שיש בכל הפסוקים יחד עולה רי"ו - כמנין 'גבורה', ובהצטרף ע"ב שמות מרי"ו אותיות - הרי זה מורה על התכללות 'חסד' וה'גבורה' והמתקת הדין בחסד.

ג' הפסוקים הם כנגד האבות הק' - מידות חסד, גבורה, ומידת הרחמים המכריע ביניהם

וביתר הרחבה, הנה סדר הצירוף הנ"ל של ג' אותיות מכל פסוק הוא, שלוקחים את הראשונה שבפסוק הראשון, ואת האחרונה שבפסוק השני, ואת הראשונה שבפסוק השלישי, וזהו השם הראשון וה"ו (עיי"ש ברש"י). ואח"כ לוקחים את

הנה התניא האריך בפרק זה בענין תרין הגדפין, אהבה ויראה, שצריכות להתלוות לעבודת האדם לקונו, כי רק ע"י יש לתורה ומצוות את היכולת להיות 'פרחין לעילא' ולמיקם קדם ה' בספירות העליונות. ונבוא באר עניינם על דרך הרמז בעז"ה.

'חסד גבורה' עולה כמספר 'פרח' - העלאת רפ"ח ניצוצין ובתחילה נרמז בוה, כי 'חסד' ו'גבורה' - שהם השרש למידת אהבה ויראה, עולים כמספר 'פרח', לרמז שעל ידי מידות אלו 'פורחים' המצוות לעילא ונכללים באור האין סוף ב"ה. ונודע נמי בענין שבירת הכלים, שנשארו רפ"ח ניצוצין קדישין שהם במצב של מיתה, כנרמז בתיבת 'מרפחת' - אתון רפ"ח מת', וצריך להעלותם אל הקדושה, ובהם מרומו ג"כ ענין זה, כי ע"ב מהרפ"ח ניצוצות הק' מתעלים ע"י מידת האהבה - כמנין 'חסד', ואילו שאר הרי"ו ניצוצין מעלים ע"י עבודת היראה'.

השם הק' ע"ב שנתגלה בקי"ס הוא צירוף 'חסד וגבורה' והנה נודע בענין שם ע"ב הק' הנזכר בוה"ק (ח"ב נא): ומובא ברש"י במס' סוכה (מה. ד"ה אני והו), שהוא נתגלה בעת קריעת

פטרון הגליון - תמוז

נתנדב לעילוי נשמת הרב החסיד
ר' אהרן ב"ר ישראל הכהן שפאנגעלעט ע"ה
נלב"ע כ"ה תמוז תשמ"ז לב"ק

כשעמדו ישראל על הים והיו נתונים בדין, אם להינצל – בכח התגברות מידת החסד, או להאבד עם המצריים – מצד מידת הדין, אזי באה מידת הרחמים של יעקב אבינו והטה הכף לצד החסד, כטעם 'מטה כלפי חסד', וניצולו ישראל בזכותו של אותו זקן שדן אותם לכף זכות

~
בני ישראל נקראים בשם 'גוי אחד בארץ', כלומר שהתפקיד שלהם עלי אדמות הוא לגלות את סוד האחדות היוצא מן הארץ דייקא, וזהו כל עצמות מהותם. ועל כן כל התהוות העם הנבחר הלוה בשעת יציאתם ממצרים ועברם את הים – היה בכח השם הק' ע"ב, שבו מאיר סוד האחדות היוצא מצירופי הפרטים יחדיו כאמור, לומר לך שזהו כל טעם לידת ויצירת בני ישראל, כדי שיעבדו לגלות את אחדות הבורא היוצא מתוך ריבוי פרטי הנבראים

שצריכים תמיד לנטות כלפי צד החסד, וכדברי חז"ל (ר"ה ז'): על הפסוק (שמות לד, ו) 'ורב חסד – מטה כלפי חסד', לכן כתוב השלישי נוטה לכף זכות, והוא בבחינת התגברות החסדים והרחמים (ואכ"מ לבאר עומק החילוק בין מידת החסד לבין מידת הרחמים), ונחשב ג"כ בדרך ישר, ואותיותיו מצטרפים מעילא לתתא, ומתחילין באות 'ו' שבו"ט.

[וענין זה נרמז בלשון הפסוק עצמו, דכתיב 'ויט משה' – ענין הטיה כלפי חסד, וכן 'משה גימ' המכריע', כי גם משה רבינו הוא בבחי' תפארת המכריע בין הקצוות, והוא בדרגת יעקב אבינו המכריע בין האבות הק', וכמבואר בתקו"ז (תקנון יג, כט). שמשוה יעקב עם חסד דרגא, אלא שמשוה מלגאו ויעקב מלבר].

בשעת קרי"ס היו ישראל נתונים בדין, וניצולו בזכות האבות הק'

וטעם שייכות האבות הק' ומידותיהם לענין בקיעת ים סוף, הוא ע"פ מה שאמרו חז"ל (מכילתא, הובא ברש"י שם פסוק יט) שהיו ישראל נתונים בדין באותה שעה אם להינצל אם להאבד עם מצרים, וכיון שהיו עומדים בדין – נצרכו לבית דין שידונו אותם וכריעו לכף זכות, והבי"ד הלוה הוא זכות האבות הק' שהיתה הולכת עמהם, שכח זכותם עמד להם לבנים שיצאו זכאים בדין, ועי"כ נבקע להם הים.

שלושת הדיינים שבבית דין הם כנגד חסד דין ורחמים
כי הנה כל בית דין של שלשה דיינים הם הצטרפות של שלושת המידות האלו, חסד, דין, ורחמים המכריע ביניהם לכף זכות, שע"ז נאמר (דברים טז, כ) 'צדק צדק תרדוף', ופירושו חז"ל (סנהדרין לב): 'הלך אחד בית דין יפה, וכוונתם לבית דין כזה השופטים את האדם לצד זכות, כטעם 'בצדק תשפטו עמיתך' (ויקרא יט, כו, ראה שבועות ל), שע"כ מתקיים הפסוק 'ושפטו העדה והציילו העדה' (ראה פסחים יב. ועוד) שממנו

למדים שצריכים תמיד לחפש ולבקש להפך בזכותו של הגידון כדי להציילו מכף חובה.

מידת הרחמים של יעקב אבינו הכריעה הדין לכף זכות

וכמו כן כאן כשעמדו ישראל על הים והיו נתונים בדין, אם להינצל – בכח התגברות מידת החסד, או להאבד עם המצריים – מצד מידת הדין, אזי באה מידת הרחמים של יעקב אבינו והטה הכף לצד החסד, כטעם 'מטה כלפי חסד', וניצולו ישראל בזכותו של אותו זקן שדן אותם לכף זכות.

וירא ישראל – ישראל סבא'

ועל ענין זה איתא במדרש בענין קרי"ס (בר"ר פצ"ב, ב עיי"ש) 'גמל הקב"ה רגליו של יעקב אבינו והעמידן על הים ואמר לו ראה ניסים שאני עושה לבניך, ה"ד (תהלים קיד, א) בצאת ישראל ממצרים – ישראל סבא, ועד"ז איתא נמי בבוה"ק (ח"ב נג). עה"פ 'ירא ישראל את הים הגדולה, שזה קאי על 'ישראל סבא' – יעקב אבינו, שזכה בעצמו לראות כל הגבורות והנקמות שעשה הקב"ה למצרים. והדברים מבוארים היטב ע"פ האמור, כי אכן בזכותו של יעקב אבינו דוקא, שבכח מידתו הכריע המאונים לכף זכות, זכו ישראל שיבקע להם הים, ועברו בתוכו ביבשה.

'ויבקעו המים' בזכות יעקב אבינו – י-בקע'

ואכן הפסוק האחרון 'ויט' שכנגד יעקב אבינו – הנוטה לצד הרחמים והחסד – מסתיים בתיבות 'ויבקעו המים', לומר לך שבכח הכתוב השלישי דייקא שהכריע בין שני הכתובים נבקע הים לבני ישראל. ונרמז הדבר בתיבת 'ויבקעו', ששורשו 'בקע' אתון 'יעקב', המרמז ל'י-בקע', שבכח האות י' – הרומז לקדושה העליונה, בחי' חכמה שבקדושה – בקע הקב"ה את מי הים, ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים.

ב.

גוי אחד בארץ: מהות עם ישראל – שמגלים אחדות הבורא בתוך ריבוי הפרטים

מורה על מדת האהבה וההתחברות זה לזה, ורצה לומר שבכח האהבה והתאחדות, כענין חיבור וצירוף השמות הק' של שם ע"ב, עברו בני ישראל את הים, וגם 'ידידים' ר"ל ב"פ 'יד' שהם יד ימין ויד שמאל שנכלל בימין בחי' אהבה].

תכלית בריאת שמים וארץ – גילוי אחדות הבורא בעולם

והנה לפי זה יבואר ביתר עומק שייכות השם ע"ב הק' – המורה על צירופי הדברים העומדים במצב של פירוד, ללידת העם ישראל – 'עם זו יצרתי לי'. כי הנה התכלית הנרצית מבריאת השמים והארץ, היא שתתגלה אחדות הבורא בכל העולמות, ושיראו עיני כל בשר איך שמכל הבריאה כולה ומכל הנמצא בה יוצאת רק מסקנא אחת בלבד: 'אנכי ה' אלקיך'. והיינו שיתחברו ויתאחדו כל פרטי הבריאה יחדיו, עד שכולם יחד יעידון יגידון כולם כאחד על אחדותו יתברך השלימות והאמיתות.

ע"י ידיעת הכלל אזי מאירים הפרטים באור חדש

ונצייר את הדברים בדרך משל לשבר את האוון. משל לאדם הלומד איזה מסכת בש"ס וכדומה, ורצונו עז לקנות את המסכתא בשלימות באופן הראוי. והנה הדרך הנכונה להצלחה שיהא הדבר אצלו לקנין אמיתי, היא שמתחילה יעסוק בכל סוגיא וסוגיא שבמסכת באופן פרטי, וידע היטב כל פרט ופרט שבכל מקצוע שבה. ואח"כ כאשר כבר יודע בנפשו את כל פרטי המסכתא על אמיתתם, מעתה יעמיק היטב להבין את כלל עומק הדבר שנתבאר במסכת זו, ומהו תוכן הכוונה של ענין זה שבתורה וכדו', והיינו שע"י ידיעת והבנת כל

בכח השם ע"ב – שהוא מיזוג הדין והחסד – עברו בני ישראל את הים

ומעתה יבואר היטב שייכות ענין הצירוף והחיבור בין מידות החסד והגבורה, לשם הק' ע"ב המיוסד כנ"ל על ע"ב תיבות ור"ז אותיות. כי כאמור שלושה פסוקים אלו רומזים לדרגת שלושת הדיינים שדנו את ישראל בשעת קריעת ים סוף, שהם בבחינת החסד והגבורה והמכריע שביניהם, ואכן רק מכח ההצטרפות והמיזוג שביניהם – בחי' יעקב המאחד אותם ומכריע לכף זכות, זכו ישראל שיבקע לפניהם הים בכח השם הק' הנוכח. ואכן נרמז הצירוף הלוה בתיבת 'ויעבר' (שמות לד, ו) – אתון ע"ב ר"ז (תיקו"ז תיקון י, כה). לרמז שבכח הצטרפות השמות הק' הרומזים למידות החסד והגבורה עברו בני ישראל את הים סוף.

'אהבה ויראה' הוטבעו בעם ישראל בעת לידתם בשעת קרי"ס

וע"ד העבודה מתפרש הדבר, כי הנה בסדר הקומה של בנין כלל ישראל, נחשבת קריעת ים סוף כשעת לידת עם ישראל כנודע מדברי המדרש, והאריך בזה האר"י ז"ל, שבקיעת הים ומעבר בני ישראל בתוכו היה בבחינת הלידה הרוחנית הכללית שלהם, כי היא עת ראשית היותם לגוי, ואכהמ"ל. ועניינה הפנימי של 'לידה' זו היא, שאז בקי"ס הוטבעו בישראל מידותיהם של האבות הק', שהטביעו מידתם ומדרגתם בעבודת השי"ת בנפשות בנייהם, שהיו להם מידות אלו – לעבוד את בוראם בדחילו ורחימו ומתוך כוונה לשמה – כמו טבע המוטבע באדם מרגע לידתו. ולכן נפעלה הלידה הזו והמעבר בים ע"י כח האבות דוקא, שהם המרכבה למידות החסד והגבורה וההתכללות ביניהן, הנרמזים בשם ע"ב, ומכאן זה זכו לעבור את הים ולהיות להקב"ה לעם נחלה כיום הזה.

הפרטים שבכל סוגיא בפני עצמם מתחילה, לכל פרטיהם ועומקם, יוכל להבין לאשורו את כל המהלך והבנין הכללי של המסכתא, ומכאן זה יוכל לקשר את כל הסוגיות שבמסכתא, ולהראות איך כולן מתאימות ומשלימות זו את זו, ולהסכיב איך מכח הלכה אחת יוצא בהכרח הענין השני, ואיך דברי אמורא פלוני נאמרים באמת בהכרח לפי שיטתו בהלכה אחרת וכו'. ומעתה יאירו לנגדו כל הפרטים שבכל סוגיא וסוגיא באור חדש, ויתבהרו אצלו כל היסודות והגדרים שבמסכתא זו בבחירות חדשה, כיון שכבר עמד על הדבר שכל הפרטים וההלכות שגשגו כאן אינם אלא התלבשות והשלמת הכלל, ונעשו כולם חלק מכלל גדול.

כל הנבראים אינם אלא אופנים שונים של גילוי אחדות השי"ת

והנה עד"ז כן הדבר באמת בבריאה כולה ובאלפי אלפים הנבראים שבה, שעם כל ריבויים האדיר מה שאין הפה יכול לדבר ולא הלב לשער, אין כולם אלא חלק מן הכלל הגדול של 'סוד האחדות' שבכל העולמות. והינם רק כהתלבשויות שונות ואספקלריות אחרות של אחדות הבורא, אך לאמיתת הדברים הכל הולך אל מקום אחד, וממילא כל פרטי הבריאה המתאימים אלו עם אלו, וכל אחד מהם מקושר עם השני. וכאשר מתגלה שכולם רק משלימים את גילוי אחדות ה', ובאמת אין שום פירוד ביניהם, אזי יש משמעות חדשה לכלל פרטי הבריאה, כי כולם מאירים באור נשגב של 'ה' אחד'. וזהו מין גילוי נפלא של 'אחדות פשוט' היוצא דוקא מתוך ריבוי הפרטים המתאחדים ומתקשרים לאחד, ולתכלית נשגבה זה ברא הקב"ה את כל העולמות.

וכמו כן ממש הוא ענין הע"ב שמות הקדושים שנתגלו בעת קריעת ים סוף, המיוסדים על ר"ו אותיות שהצטרפו לע"ב תיבות. כי הנה כאשר מצטרפות אותיות ונועשים תיבה, הרי משתנה מהות האותיות להיות דבר חדש לגמרי, כי כאשר האות עדיין עומדת בפני עצמה אינה נחשבת כחלק ממהות של 'תיבה', אלא היא בגדר אות בלבד. אך כאשר היא מצטרפת להיות חלק מכללות המילה, אזי נשתנה צורתה כליל ופנים חדשות באו לכאן, כי עכשיו היא חלק מכלל גדול וחשוב לאין ערוך, ונמצא שה'תיבה' מאירה את מהות ה'אות' באור חדש, כי עלתה מדרגת 'אות' למעלת 'תיבה'. ועד"ז כאשר הצטרפו כלל הע"ב שמות מפרטי האותיות, אזי נשתנה מהות האותיות הללו לגמרי להיות כשמות הקדושים של הבורא יתברך ויתעלה.

יצירת 'גוי אחד בארץ' בגילוי שם הק' ע"ב

והנה בני ישראל נקראים בשם 'גוי אחד בארץ' (שמואל ב ז, כג), כלומר שהתפקיד שלהם עלי אדמות הוא לגלות את סוד האחדות הנפלא הלוו היוצא מן הארץ דייקא, וזהו כל עצמות מהותם ומציאותם. ועל כן כל התהוות העם הנבחר הלוו בשעת יציאתם מצרים וקשרים את הים - היה בכח השם הק' ע"ב, שבו מאיר סוד האחדות היוצא מצירופי הפרטים יחדיו כאמור,

לומר לך שזהו כל טעם לידת ויצירת בני ישראל, כדי שיעבדו הם לגלות את אחדות הבורא היוצא מתוך ריבוי פרטי הנבראים הנמצאים בעולם הפירוד הזה, שכולם יתאחדו ויעידו על 'אנכי ה' אלקיך' המתלבש בתוכם, ושאני ה' בקרב בארץ' (ע"פ שמות ח, יח).

[וביתר עומק נאמר, שלא רק שכח החיבור המצרף את האותיות לתיבות - הנמשך ממידת האהבה והתאחדות - הוא ענין של גילוי אחדות ה' בעולם, אלא יותר מכן, גם עצם המיוזג וההתכללות בין הדין (אותיות) לבין החסד (תיבות) שבשם ע"ב, הוא התגלות נפלאה של אחדות הבורא, המאחד כל מיני הפכים ואין בו שום חילוק כלל בין כל המידות, כי הוא יתברך כולל הכל כאחד, וזהו מין גילוי נשגב של ה' אחד' שנתגלה בעת קריעת ים סוף בלידת כלל ישראל].

ההתאחדות בין י"ב השבטים שנראתה בשעת קריעת ים סוף

ואחדות זו שבין הפרטים, נראתה בחוש גם בעצם נס קריעת ים סוף. שהרי אמרו חז"ל (מכילתא בשלה פ"ד) שהים נבקע ליי"ב גזרים כנגד היי"ב שבטים, כמ"ש (תהלים קלו, יג) 'לגזור ים סוף לגזרים', וכל שטב עבר בתוך שביל בפני עצמו, אך בכל זאת היו יכולים לראות זה את זה, כי היו המחיצות שבין שטב לשטב זכים כזכוכית לבנה כדי שיראו השבטים אלו לאלו (ראה רבינו

ג.

לעבדו שכם אחד: בזמן עקבתא דמשיחא מתגלה ביותר סוד האחדות

שבקבלה היה כדבר בפני עצמו, ולא היה נראה בהם כל כך האחדות וחיבור הדברים. עד שבא האר"י ז"ל ודרש וגילה איך שכל ענייני הסוד הם בנין אחד שלם של פרצופים הפועלים זה עם זה וכו', והעמיד כל דבר על מכונו ומקומו, וביאר בפרוטרוט איך מתייחס כל ענין לחיבורו וכדו', וחיבר את כל הפרטים שבחכמה נפלאה זו, עד שנתאחדו כולם להיות כדבר השלם.

בימי האר"י התחילה 'עקבתא דמשיחא' הקרובה לזמן הגאולה, ולכן עסק בגילוי סוד האחדות

והנה נודע מה שכתב האר"י ז"ל (שער הגלגולים הקדמה ג) שבימי התחילה התקופה של 'עקבתא דמשיחא'. וענין עקבתא דמשיחא היינו זמן בירור החלק האחרון - העקביים שבקומת ישראל השלימה - קודם זמן הגאולה. והעת היא היא כבר קרובה לימות המשיח, וכבר יש בה איזו הארה קצת מזמן התיקון השלם, כדי לסייע לנו לעשות כראוי את הברורים והתיקונים האחרונים של זמן הגלות, ולקרב את הגאולה השלימה. וכיון שעיקר התיקון שבזמן העתיד ע"י הגאולה האחרון יהיה בענין גילוי האחדות שבתוך הפרטים כנ"ל, לכן בימי האר"י ז"ל שהתחילה התנוצצות של אורו של מלך המשיח, ומאירה כבר הארה מדרגת התיקון של אז, נתגלה ג"כ ענין האחדות והצירוף שבתוך פרטי וחלקי התורה - שהוא עיקר כח המכרז והמתקן את הבריאה, ולכן עסק הוא ז"ל בהסברת האחדות שבתוך ריבוי הפרטים.

התחדשות חכמות חיצוניות ג"כ בעת היא דייקא

[וכבר ביארנו באריכות במקומות אחרים כי אכן בזמן ההוא עצמו מצאו את אדמת מדינת אמריקא - חלק העקביים של העולם, המושלת בכיפה בזמן עקבתא דמשיחא, ונעשה התפתחות גדולה לחכמות חיצוניות - שהוא הקליפה שקדמה לחכמה הפנימיות, חכמה שבקדושה, ועיקר התפתחותם והצלחתם הוא בענין הבאת ההתאחדות והחיבור בין הברורים כאמור. שכל זה הוא התחלה והכנה להתגלות הנפלאה של ימות המשיח ותיקון השלם].

יונה אבות פ"ה מ"ד). הרי שמצד אחד היתה התחלוקת לפרטים - י"ב השבטים, אך מצד שני היתה התחברות ביניהם, וכל זה מורה על סוד האחדות שבתוך הפרטים, שזהו עומק הגילוי שבשם ע"ב שעל ידו נבקע להם הים.

'גדול השלום' - כי רק עי"ז שייך שתתגלה אחדות ה'

ומהאי טעמא יש קפיא מיוחדת בענין האחדות בישראל והרחקת פירוד לבבות ח"ו, כמו שמצינו שהפליגו חז"ל מאד (ראה סוכה נג: ועוד) במעלת הבאת שלום בין אדם לחבירו, ואמרו (בר"ר פל"ח, ה; וראה ספרי פר' נשא באריכות) 'גדול השלום', והוא מעכב גדול בענין השראת השכינה, כי אין הקב"ה שורה במקום שיש מחלוקת ופירוד, וכדבריהם ז"ל שם 'הא למדת שגדול השלום ושנאה המחלוקת'.

ולהאמור עומק הטעם הוא, כי כל סוד השראת השכינה בישראל הוא מפני שהם מגלים את אחדות הבורא בעולם. ולכן דוקא כאשר יש שלום ואהבה ביניהם, אזי משמשים הם כמרכבה לגילוי סוד האחדות העליון, וזוהי שישרה הקב"ה להם. וכיוצא בזה, כי כשיש ביניהם מחלוקת ופירוד לבבות ח"ו, הרי זו סתירה הכי עצומה לכלל סוד האחדות, וממילא ישנו עיכוב בעד השראת השכינה בישראל. ועל זה אנו אומרים 'אתה אחד, ושםך אחד, ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ' - שהכוונה, כאיש אחד בלב אחד.

ע"י שמייחדים את ה' אחד' יכולים לגלות אחדותו יתברך בארץ

ועל התכלית הנשגבה הלזו של המשכת אחדות הבורא בעולם, איתא בגמ' (חגיגה ג) שדרש ר' אלעזר בן עזריה 'אמר להם הקב"ה לישראל אתם עשיתוני חטיבה אחת בעולם ואני אעשה אתכם חטיבה אחת בעולם, אתם עשיתוני חטיבה אחת בעולם, שנאמר (דברים ו, ד) שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, ואני אעשה אתכם חטיבה אחת בעולם, שנאמר (דה"א יז, כא) ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ'. כלומר שמכח שבני ישראל מייחדים את שמו הגדול בעולם, ואומרים 'ה' אחד', גם הקב"ה לעומתם נותן להם כח ויכולת לפרסם את אחדות הבורא גם בארץ - בבחי' 'גוי אחד בארץ', שבכח כל איש מישראל לגלות אחדות ה' בכל פרטי הבריאה - בכלליות, וגם באופן פרטי בכוחות האדם עצמו, שתתגלה בכלם אחדותו יתברך הכוללים יחד.

סילוק יתמות הדור ע"י הכח המאחד אותם

ואיתא התם בגמ' (בב"ב) שהתבטא ר' יהושע על דרשות אלו של רב"ע 'אין דור יתום שר' אלעזר בן עזריה שרוי בתוכו'. ועומק כוונתו יש לפרש ע"פ האמור, כי 'דור יתום' פירושו שאין בו מנהיג גדול שכל בני הדור מקבלים הימנו וסרים למשמעתו, וממילא אין מי שיאחד את הדור כאחד. אבל בדור כזה שר' אלעזר בן עזריה - שדרש ענין 'גוי אחד בארץ' - בתוכו, הרי אין הדור יתום, כיון שיש כח גדול המאחד אותם, וגורם להם שיקבלו עליהם עול מלכותו ברצון, להיות גוי אחד בארץ.

ואכן זהו תפקידו הנכון והראוי של מלך המשיח, ודבר זה הוא מן הסימנים שניתנו להכיר מי הוא (רמב"ם הל' מלכים פ"א, ד), ש'עמוד מלך מבית דוד הוגה בתורה ועוסק במצות וכו' ויכופ כל ישראל לילך בה וכו' הרי זה בחזקת שהוא משיח וכו', ויתקן את העולם כולו לעבוד את ה' בידח, שנאמר כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' ולעבדו שכם אחד'. ויהא רעוא שנזכה בהמרה לביאת המשיח, יסייר ויסלק את יתמות הדור הזה, שאין לנו לא מנהל ולא מנהיג, ואין קורא בשמך מתעורר להחזיק בך באמת, ועל ידו תתגלה מלכות שמים בכל העולם, ה' אחד ושמו אחד בב"א.

נקודות:

כל סוד השראת השכינה בישראל הוא מפני שהם מגלים את אחדות הבורא בעולם. ולכן דוקא כאשר יש שלום ואהבה ביניהם, אזי משמשים הם כמרכבה לגילוי סוד האחדות העליון, וזוהי שישרה הקב"ה להם. וכיוצא בזה, כי כשיש ביניהם מחלוקת ופירוד לבבות ח"ו, הרי זו סתירה הכי עצומה לכלל סוד האחדות, וממילא ישנו עיכוב בעד השראת השכינה בישראל

כלומר שמכח שבני ישראל מייחדים את שמו הגדול בעולם, ואומרים 'ה' אחד', גם הקב"ה לעומתם נותן להם כח ויכולת לפרסם את אחדות הבורא גם בארץ - בבחי' 'גוי אחד בארץ', שבכח כל איש מישראל לגלות אחדות ה' בכל פרטי הבריאה - בכלליות, וגם באופן פרטי בכוחות האדם עצמו, שתתגלה בכלם אחדותו יתברך הכוללים יחד

א.

ראשי המטות הם הנשיאים מנחלי ארץ ישראל

וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר זה הדבר אשר צוה ה' (ב. 2).

יש להבין למה דוקא את מצוה זו אמר משה רבינו לראשי המטות.

ונקדים מה שכתבו המפרשים (עי' רמב"ן) כי ראשי המטות האלו הם הנשיאים המפורשים בפרשת מסעי לגבי נחלת ארץ ישראל, כי הנשיאים הקודמים להם היו המרגלים שכבר מתו, וכעת נאמרה פרשת הנדרים והשבועות לפני הנשיאים שינחילו לבני ישראל את הארץ.

ולפי זה מובאר למה נאמרה אליהם פרשת הנדרים והשבועות, שכן על ירושת ארץ ישראל מדיש הכתוב בכמה מקומות שהיא הארץ אשר נשבע הקב"ה לאבותינו, כי רצה הקב"ה ליתנה לכלל ישראל על פי תוקף של שבועה דוקא [ואכהמל"ב]. ולכן צויה אותם משה על דבר הנדרים והשבועות, למען ידעו ויבינו את תוקף בה השבועה, ועל ידי זה ישיגו את ענין ירושת ארץ ישראל.

ויש לומר עוד בזה, על פי מה דאיתא בזה"ק (ח"ג קמ"ה) על חטא המרגלים, כי המרגלים היו נשיאי העדה ולכן דברו רע על ארץ ישראל, לפי שידעו שכאשר יכנסו בני ישראל אליה לא יהיו הם הנשיאים, עיי"ש. והיינו אשר אלו הנשיאים המפורשים בפרשת מסעי להנחיל לבני ישראל את הארץ, היו מיוחדים לכך מתחלה שהם יהיו הנשיאים בארץ ישראל, והמרגלים ידעו זאת. ואם כן נמצא כי אלו 'ראשי המטות' שדיבר אליהם משה רבינו את פרשת הנדרים, גרמו בעקיפין שנתגלו על ידי ממשלה של המרגלים, ואצל צדיקים נחשב דבר זה לאיזה חסרון.

ולפי שהמרגלים נמנו כדיבורם הרע על ארץ ישראל, שהוא ענין של דיבור רע, ובפרט שהוא כנגד ארץ ישראל הניתנת בכח השבועה מל"ה, הרי שהוא פגם בענין הנדרים והשבועות התלויים בקדושת הדיבור. לכן היו צריכים ראשי המטות לדאוג לתיקון הדיבור, כדי לתקן את חטא המרגלים. ולכן נאמרה אליהם פרשת הנדרים והשבועות, שבה רואים את תוקף קדושת הדיבור של איש ישראל, ובה הביאו לעומת פגם המרגלים את תיקון הדיבור.

ב.

משה רבינו השיג את שער הנ' בעת הסתלקותו

נקום נקמת בני ישראל מאת המדינים אחר תאסף אל עמך (לא. 2).

אי' באריה"ק (ספר הליקוטין ואתחנן) כי משה רבינו בשעת פטירתו השיג את שער הנ' משערי הקדושה, ולכן נפטרו ונקבר בהר נבו (דברים לו א-ה) שהוא אותיות נ' בו, כי בו השיג משה רבינו את שער הנ'. וזה הוא מה שאמר לו הקב"ה נקום נקמת בני ישראל וגו' אחר תיאסף אל עמך, כי נקמה הוא אותיות נ' קמה, להורות על הקמת שער הנ' שתהיה בשעת פטירתו מן העולם ע"י נקמה זו. וכן בספר הקדומי (מספר כל האותיות מא' עד י"ו) הוא בגי' נקמה, ובה נרמז למשה רבינו כי בנקמה זו יבא להשגת שער הנ'.

ג.

בני גד ובני ראובן התרחקו על ידי רכושם מארץ ישראל, כמו לוט שהתרחק מאברהם אבינו

ומקנה רב היה לבני ראובן ולבני גד עצום מאד ויראו את ארץ יעזר ואת ארץ גלעד והנה המקום מקום מקנה (ב. 2).

אמרו חז"ל (במדבר י"ב, כג.) 'וכן אתה מוצא בבני גד ובני ראובן שהיו עשירים והיה להם מקנה גדול, וחבבו את ממונם וישבו להם חוץ מארץ ישראל, לפיכך גלו תחלה מכל השבטים, שנאמר (היי"א טו) ויגלם לראובני ולגדי ולחזי שבט המנשה,

ומי גרם להם, על שהפרישו עצמם מן אחיהם בשביל קנינם'. והיינו אשר בני גד ובני ראובן לא לקחו חלק בארץ ישראל מפני ממונם, והפרישו עצמם מן אחיהם בשביל קנינם' ולכן גלו בראש גולים.

ויש לומר כי לכן נודמן להם להתיישב בארץ סיחון ועוג דוקא, אשר שם טהרו עמון ומואב (גטין לה.) דהיינו שהם היו החלק מארצות עמון ומואב שיכולים היו בני ישראל לרשת. והרי עמון ומואב הם מזרע לוט, אשר הוא היה הולך יחד עם אברהם אבינו במסעיו לארץ ישראל, והיה יכול להצטרף עמו ולזכות להתעלות יחדיו. אבל מאחר שחזרו ממזרים ונתעשר והיו לו צאן ובקר ואוהלים, נאמר (בראשית י"ז) 'כי היה רכושם רב ולא יכלו לשבת יחדו, אשר מחמת ה'מקנה רב' שהיה לו, לא היה יכול לשבת יחד עם אברהם אבינו, עד שאמר לו (שם ט) היפרד נא מעלי. הרי כי על ידי ממונו הרב בא לידי התרחקות מאברהם אבינו, ועל ידי זה הגיע לסדרם ונתגלגלו הדברים עד שיצאו ממנו עמון ומואב השכנים הרעים (סנהדרין י"ג) העומדים מחוץ לארץ ישראל. ולכן כאשר באו בני גד ובני ראובן להתרחק מארץ ישראל מחמת ממונם, עשה הקב"ה שיגיעו דוקא לארצות עמון ומואב, שהם שייכים להתרחקות מחמת הממון. ובעומק הענין, הנה בני גד ובני ראובן רדאי עשו זאת ככוונה לשם שמים, כדי להעלות ולתקן את הממון השייך לחוץ לארץ. ולכן הביאם הקב"ה לארצות סיחון ועוג, כדי שיבררו את הניצוה"ק של עמון ומואב, ויתקנו את התרחקותו של לוט מאברהם אבינו. וגם לקרב הניצוץ של משיח הגנוז בעמון ומואב.

והנה כאשר נתרחק לוט ואמר לו אברהם אבינו 'היפרד נא מעלי', הוסיף ואמר לו 'אם השמאל ואימינה ואם הימין ואשמאליה' ופי' רש"י שלא יתרחק ממנו והוא יעמוד לו למגן ולעזר, ואכן לסוף דבר הוצרך לו כן כנגד זה אמר משה אברהם אבינו את חניכיו להצילו. וכך גם כנגד זה אמר משה רבינו לבני גד ובני ראובן שיעמדו לימין השבטים לירש את ארץ ישראל, ועל ידי זה לא ינתנתו ויתרחקו לגמרי מארץ ישראל ומשאר השבטים. ויש הבדל גדול בין הנאמר אצל לוט, לבין הנאמר לבני גד ובני ראובן. כי כאשר התרחק לוט, הרי לא רצה להיות קרוב לאברהם אבינו, ולכן הוצרך אברהם אבינו להבטיחו כי הוא מצידו ימשיך להיות קרוב אליו, והוא יהיה לו למגן ולעזר. אבל בני גד ובני ראובן שהתרחקו מארץ ישראל, אבל לא כדי להתרחק מכלל ישראל ח"ו, צויה עליהם משה רבינו כי הם יהיו אלו שיעמדו למגן ולעזר לבני ישראל.

ד.

דרכו של משה רבינו בהשגת אורות מבוררות דוקא

ויגשו אליו ויאמרו גדרת צאן נבנה למקננו פה וערים לטפנו (ב. 2).

פי' רש"י: 'חסים היו על ממונם יותר מביניהם ובנותיהם, שהקדימו מקניהם לטפם. אמר להם משה: לא כן, עשו העיקר עיקר והטפל טפל, בנו לכם תחלה ערים לטפכם ואחר כך גדרות לצאנכם.' ויש להבין למה אכן באו בני גד ובני ראובן להקדים את ממונם לפני בניהם ובנותיהם, ומה שהקפיד משה רבינו כל כך על זה.

ונקדים לבאר את ענין ירושת ארץ סיחון ועוג, שהוא על פי מה שאמרו חז"ל (גטין לה.) עמון ומואב טהרו בסיחון, שנכללו בארצות סיחון ועוג חלקים מעמון ומואב. והנה ארצות עמון ומואב אדום הם היקני קניזי וקדמוני' שהבטיח הקב"ה לאברהם אבינו (בראשית טו, יט), שהם יהיו השלמת ירושת ארץ ישראל לעתיד לבא. ומבואר באריה"ק (ליקו"ת י"ד) כי מדרגת ירושת ארץ ישראל שכבר ירשו מן הז' עממין היא כנגד ז' המדות מחסד עד מלכות, שבהם כבר זכינו לירושה והשגה. אבל אדום עמון ומואב הם כנגד ג' הספירות העליונות תר"ח חכמה ובינה, שבהם לא זכינו להשגה וירושה שלימה עד

לעתיד לבא. ובה מובאר למה ביקשו בני גד ובני ראובן לקבל ירושה באותן הארצות, כי רצו לקבל נגיעה בירושה ארץ ישראל לעתיד לבא, אשר היא ארץ ישראל במדרגה נעלית הרבה יותר ממה שזכינו כבר.

אכן משה רבינו לא הסכים עמם, והקפיד על בקשתם. כי עניינו של משה רבינו הוא כענין מה שהעיד הקב"ה על נבואתו, שהיא כרוהה באספקלריא המאירה 'ומראה ולא בחידות' (במדבר י"ב, ה), ונתבאר באריכות במקו"א כי לא שיבחה אותו הכתוב כמה שהשיג יותר משאר נביאים בהשגות נעלות בעולמות העליונים יותר או בעתידות החוקות יותר, אלא דוקא כמה שהיתה השגתו כרוהה יותר ממולם. כי אכן זה הוא ענינו של משה רבינו אשר הוא קיבל את התורה מסיני ומסרה לנו, כי היתה עבודתו וכל השגותיו כענין התורה הק' בעצמה, שהיא השגות מבוררות ובהירות. ולכן כאשר באו בני גד ובני ראובן לבקש נחלה מעבר הירדן, בבחי' נעלות של ארץ ישראל שלא זכינו לה עדיין, הקפיד עליהם משה רבינו, כי רצה שיתעסקו אך ורק בקדושות מבוררות שאפשר להשיגם באופן שלם ומבורר, אפילו אם מפני זה לא ישיגו קדושה נעלית כל כך.

ובזה יתבאר גם מה שהיה הדין ודברים ביניהם, אם להקדים את הממון על פני הצאצאים או להיפך. כי הנה ממונו של אדם מעמידו על רגליו (פסחים ק"ט), והוא לפי שיש ניצוה"ק גדולים המתעלים ומתקרבים אל האדם על ידי ממונו. וידוע מדברי הרה"ק בעל התניא ז"ע בכ"מ כי הניצוה"ק שיש בממונו של אדם ובמזונותיו הם מבחי' הנעלית יותר מן האדם עצמו, ולכן על ידיהם באה פרנסתו וחיותו של האדם, כי הם מבחי' 'אורות דתוהו' הנעלים מן 'האורות דתיקון' שהם בחי' האדם, עיי"ש. אמנם ניצוה"ק אלו שיש בממונו של אדם הם אכן נעלים מאד, אבל אינם מבוררים בשלימות עדיין, ולכן אין הם חלק מקומת האדם בעצמו, אלא רק רכשו וקניינו. אבל צאצאיו של אדם, הם ניצוה"ק מבוררים שנתכללו בו, ולכן נהיו בניו ובנותיו, שהם בחי' אדם שנתברר על ידו. ונמצא כי החילוק בין צאצאיו של אדם לבין ממונו, הוא ההבדל בין אורות נעלים בלתי מבוררים לאורות מבוררים. ולכן באו בני גד ובני ראובן לשיטתם להקדים את ממונם לבניהם ובנותיהם, כי הם העדיפו לעסוק באורות נעלים, ואפילו אם אינם מבוררים עדיין כל צרכם. ומשה רבינו לא הסכים עמם, ואמר להם לעשות את העיקר עיקר מן האורות המבוררים, ורק אחר כך יוכלו לעסוק בהמשכת האורות הנעלים יותר.

ה.

הגבול צפון מזרח הוא כנגד ימי הפורים

והתאיתם לכם לגבול קדמה מחצר עינן שפמה (ה. 1). חצר עינן הוא קצה גבול צפון, ומשם פנו לגבול המזרח המתחיל בשפם.

והנה ארבע רוחות העולם מכוונות לארבע תקופות השנה, כי כש השמש שוררת זורחת בכל יום ממזרח וסובבת לדרום ושוקעת במערב, ואילו כרוח צפונית אינה נראית. כך הם תקופות השנה, אשר בתקופת ניסן מתחיל היום להתגדל והוא כנגד מזרח השמש, ובתקופת תמוז יש ימים ארוכים כנגד צד דרום שבה נמצאת השמש ברומה של עולם, ובתקופת תשרי חוזרים הימים להתקטן כנגד שקיעת החמה במערב, ותקופת טבת היא בעלת לילות ארוכים כענין רוח צפונית שהוא צפון ונסתר בה.

ונמצא כי קצה גבול צפון והתחלת גבול המזרח, הוא כנגד תקופת השנה שבין תקופת טבת לתקופת ניסן. ובאותם הימים חלים ימי הפורים, אשר בהם עוסקים במחית עמלק. ולכן נרמז כאן 'עמלק' בראשי התיבות לגבול קדמה מחצר עינן, להורות על מחית עמלק באלו הימים. וזה גם נרמז בשמות הרוחות עצמן, שהרי קרן צפונית מזרחית נחשבת חצי צפון וחצי מזרח, והנה חצי ממונין צפון' (ק"י) עם חצי ממונין מזרח' (ק"ב) הוא בני' עמלק'.

השיבה לי ששון ישעך: די געוואלדיגע שמחה פון א בעל תשובה

א. ורחמתי את אשר ארחם: דער בעל תשובה איז אנגעוויזן בלויז אויף רחמי שמים
א בעל תשובה שפירט אז נאכן זינדיגן קעגן אזא גרויסן באשעפער קומט זיך אים נישט קיין מחילה | **ער קוקט אן יעדע הצלחה אין עבודת ה' ווי א מתנת חנם** | משל: נאכן אפטון פאר יענעם צרות - טוט יענער צוריק טובות | **ער וועט געדענקט זיינע עבירות א גאנץ לעבן - כדי עס זאל אים ברענגען שפלות** | דערפאר איז ער גרעסער פון א צדיק גמור | **די שפלות און בושה איז נישט קיין סתירה מיט דער אמונה אין תשובה - פארקערט, עס בויעט דאס אויף** | צדיקים ארבעטן אויף זיך, צו שפירן ווי א בעל תשובה

ב. ויספו ענונים בה' שמחה: ביי א בעל תשובה שטעלט זיך צוזאם שפלות אינאיינעם מיט שמחה

תשובה איז טאקע א געפיל פון שפלות און מתנת חנם | **אבער עס ברענגט נישט קיין מרירות - נאר שמחה** | איינמאל דער מענטש פארלאזט זיך אויפן רבוש"ע - איז ער פרייליך | **ער קען האפן אויף די העכסטע זאכן** | ער מעג מתפלל זיין אויף הויכע זאכן | **ער דארף זיין שטארק און שטאלץ מיט זיין אמונה אין תשובה** | עס איז ענליך צו דער געפיל פון פורים | **ער ווייסט אז ער איז גארנישט, אבער ער איז פרייליך מיטן רבוש"ע** | דער אור פון משיח שיינט שוין היינט | **א דור פון זיך פארלאזן אויפן 'אבינו שבשמים'**

ג. קרוב יום אידם: די וועלט שפירט שוין אז דער סוף פון דער סטרא אחרא איז שוין נאנט
דער אמת: אין עוד מלבדו - נישטא קיין שום חיות אויסער אים | **דער שקר: די תענוגים און הנאות ליגן אינעם עולם הזה** | די תכלית הבריאה: עס זאל ארויסקומען דער כבוד שמים, אז עס איז גארנישט פארהאן אויסער אים | **דער 'אחיות עינים': עס קען זיך דוכטן אז די ס"א האט עפעס א געשמאק צו זיך** | היינטיגע צייטן האט דער באלאן געקראכט | **מענטשן האבן אלע תאוות און זענען בכלל נישט צופרידן** | זיי זענען א שטיק מרה שחורה און האבן נישט פארוואס צו געבן א שמייכל | **זיי זעען שוין איין אז די ס"א האט נישט גארנישט** | די טויזנטע בעלי תשובה זענען די גרעסטע עדות'ן אויף דער אויסגעשפילטקייט פון דער ס"א | **עס איז א געוואלדיגער כבוד שמים - וואס דאס איז די תכלית הבריאה** | דער בעל תשובה איז מגלה א כבוד שמים - וואס דער צדיק גמור קען נישט מגלה זיין

א.

ורחמתי את אשר ארחם: דער בעל תשובה איז אנגעוויזן בלויז אויף רחמי שמים

וויאזוי ווערט א בעל תשובה גרעסער פון א צדיק גמור?!

חז"ל זאגן (ברכות לד'): "מקום שבעלי תשובה עומדים צדיקים גמורים אינם עומדים" - צדיקים וועלכע האבן קיינמאל נישט געזינדיגט, קומען נישט צו צו דעם הויכן היכל אוואו בעלי תשובה געפונען זיך. לכאורה פאדערט דאס א שטיקל הסבר, ווייל מילא צו זאגן אז פארן בעל תשובה ווייט מען אפ זיין גאנצן עבר און ער איז נישט קיין 'בדיעבד', נאר ער איז לכתחלה'דיג - דאס קען מען נאך אפשר מקרב זיין אל השכל (ווי מען האט עס אביסל מסביר געווען אינעם פריערדיגן גליון, אז איינמאל ער טוט תשובה, נעמט אים דער רבנו של עולם אונטער זיין שוץ און זיינע אלע תיקונים זענען דעם רבנו של עולם'ס עסק). אבער צו זאגן אזוי ווייט, אז ער איז גאר העכער פון איינעם וועלכער איז קיינמאל נישט דורכגעפאלן, און זיין עבר ווערט גאר א שטיק 'זכיה' - דאס איז שוין אביסל שווער צו פארשטיין.

וואס איז דער ענין פון 'וחטאתי נגדי תמיד', מען האט דאך עס אינגאנצן אפגעווישט?!

פון צווייטן זייט טרעפט מען אין די פסוקים, ווי דוד המלך זאגט (תהלים נא, ה): "וְחַטָּאתַי נִגְדִי תָמִיד" - איך געדענק שטענדיג מיינע עבירות, און אזוי ווערט געברענגט אין אלע ספרים, אז א מענטש זאל שטענדיג געדענקען אלע זיינע 'חטאת נעורים' און תשובה טון דערויף. לכאורה איז שווער, טאמער א איד גלייבט אין 'תשובה' און ער גלייבט אז עס איז געווארן איבערגעדרייט אויף 'יכויות', טא פארוואס זאל ער זיך שטענדיג שלעפן מיטן פעקל עבירות?! עס איז דאך שוין געווארן אפגעווישט, און אפילו געווארן א שטיק 'זכיה'?! כדי צו פארשטיין דעם

פינט בתכלית השנאה און ער האלט אים אין איין אנטון צרות צרורות, און פלוצלינג איין שיינעם טאג האט ער זיך גענויטיגט אין א געוואלדיגע טובה, וואס קיינער קען אים נישט טון - נאר דער גרויסער שונא, און בלית ברירה לייגט ער דעם קאפ און בעט יענעם מחילה אויף אלע זיינע שטיקלעך וואס ער האט אים אפגעטון, און ער בעט אים צו טון די טובה וואס ער דארף. יענער איז אים באלד מוחל בלב שלם און לייגט זיך אריין מיטן גאנצן הארץ אים צו ערלעדיגן וואס ער דארף, ביז נאך אסאך אנשטרענגונג געלונגט עס אים אהערצושטעלן בתכלית השלימות. וויאזוי פילט זיך יעצט דער מענטש? ער שפירט א שטארקע געפיל פון: "עס קומט זיך מיר נישט! יענער איז מיר גארנישט שולדיג - אפילו מצד זיין גוטסקייט! יענער וואלט געהאט אלע רעכטן מיר נישט מוחל זיין, אדער על כל פנים, זיך ארויסצודרייען פון מיר צו העלפן מיט אזא שווערע טובה!".

די געבעט פון א בעל תשובה: נעם מיר אן כאטש איך האב נישט קיין שום זכות - בלויז א מתנת חנם!

א מענטש וועלכער האט געזינדיגט קעגן דעם רבנו של עולם'ס רצון, און ער כאפט זיך וואס ער האט דא געטון און קעגן וועמען ער האט דאס געטון, און ער וויל תשובה טון - שפירט ער א געפיל: "רבנו של עולם, איך האב נישט קיין שום זכות! איך האב געזינדיגט און איך בין א חוטא, און עס קומט זיך מיר גארנישט - אפילו מצד דיין גוטסקייט! איך קום צו דיר ווי אן 'עני בפתח' - וועלכער בעט זיך ביי דעם וועמען ער האט אנגעטון צרות, און ער האט נישט קיין שום סיבה אויף דער וועלט פארוואס ער מוז

ביי רוב טובות וואס מענטשן טוען, שפירט מען נישט 'עס קומט זיך מיר נישט'

מען וועט געבן א משל: געווענליך איז דער סדר אז צוויי גוטע חברים טוען זיך טובות איינער דעם אנדערן, היינט טוט ראובן א טובה פאר שמעון, און מארגן טוט שמעון א טובה פאר ראובן. יעדעס מאל וואס איינער פון זיי טוט א טובה פארן צווייטן, שפירט נישט דער צווייטער א געפיל פון 'עס קומט זיך מיר נישט', ווייל אין א געוויסן זין קומט זיך אים עס יא! עס איז א בחינה פון 'שמור לי ואשמור לך', דו טוסט מיר טאקע א 'טובה', אבער עס איז נישט בחנם, איך טוה דיר אויך טובות! עס גייט אהין און צוריק. און אפילו טאמער אן עסקן העלפט איינעם וועמען ער קען נישט, קען יענער נאכאלץ שפירן, אז ער איז מיר טאקע גארנישט שולדיג, אבער ער האט דאך א טבע פון גוטסקייט, און סוף כל סוף האט ער הנאה צו טון א טובה פאר א איד! זיין טבע איז אים מחייב צו טון גוטס מיט מיר! דעריבער שפירט ער נישט ממש אז עס קומט זיך אים נישט, ווייל מצד יענעם'ס טבע - קומט זיך אז ער זאל אים א טובה טון.

ווען זיין שונא טוט אים א טובה - שפירט ער: 'עס קומט זיך מיר נישט'

לאמיר זיך אבער פארשטעלן די געפיל פון א מענטש וועלכער האט א שונא וועמען ער האט

נקודות:

נאכדעם וואס ער טוט תשובה און גלייבט אז דער אויבערש' טער האט אים אינגאנצן מוחל געווען - ווערט באשאפן דא א נייער סארט צדיק, וועלכער איז אויסג' עציכנט אין 'שפלות' מיט א זעלטענע שלי-מות, ער לעבט טאג און נאכט מיט דער הכרה: "איך האב גא-רנישט אליינס, אלעס איז דער אויבערשטער!

דער יצר הרע וועט דיר א גאנצן צייט פרובירן אריינצואווארפן אין 'אוש' און אין 'מוחין' דקטנות', אז כאילו דער רבנו של עולם איז נישט גרייט דיר צו אויפהייבן אזוי הויך... אבער דו זאלסט זיך נישט לאזן פונעם יצר הרע, נאר דו זאלסט זיך כסדר מחזק זיין און זיין זייער שטארק מיט דיין אמונה אין די 'רחמי' שמים'

איים העלפן! אבער רבנו של עולם, קיינער אויף דער וועלט קען מיר נישט העלפן - נאר דו! בעט איך דיר, האב רחמנות אויף מיר און קיין שום סיבה, נאר בלויז אומזיסטע רחמנות אויף א צובראכענעם מענטש! ווייל מיין איינציגסטער האפענונג אויף דער וועלט איז בלויז 'רחמי שמים!'.

ווי מער ער גלייבט אין תשובה - אלץ מער שפלות שפירט ער

נאכדעם וואס דער מענטש טוט תשובה, און מען זאגט אים: "דיין גאנצער עבר איז אויסגעמקט! דער רבנו של עולם האט דיר אלעס מוחל געווען! דו ביסט א לכתחלה דיגער איד!", דעמאלט שפירט דער מענטש א געפיל פון: "עס קומט זיך מיר נישט! דער רבנו של עולם פירט זיך צו מיר מיט אזא גוטסקייט און רחמנות - וועלכע איך פארדין זיך בכלל נישט מצד מייענע מעשים!". און אט דער געפיל, ברענגט פארן מענטש א צובראכן הארץ צום רבנו של עולם. נישט ווייל ער גלייבט נישט חס ושלום אז מען האט אים מוחל געווען, נאר פונקט פארקערט, ווי מער ער גלייבט אז דער רבנו של עולם האט עס ממש אינגאנצן אפגעווישט כאילו לא היה, און אז דער רבנו של עולם האט אלעס גענומען אויף זיין אחריות, אלץ מער שפירט ער זיך פארשעמט - פון גרויס גוטסקייט וואס דער רבנו של עולם טוט צו אים אומפארדינט.

דער בעל תשובה האט א גרעסערן שפלות ווי דעם צדיק

די דאזיגע הכרה וואס א נברא איז מכיר, אז איך האב גארנישט אליינס, אלעס איז דער אויבערשטער! אפילו מיין 'תיקון הנפש' - וועלכע איז געווענליך תלוי אין בחירה - איז אויך בלויז פונעם רבנו של עולם! אט דאס איז א זעלטענע שלימות פון 'שפלות', וואס דער בעל תשובה איז אויסגעצייכנט דערין נאכמער ווי דעם צדיק גמור. ווייל ביים בעל תשובה איז דאס נישט בלויז עפעס א פרט אין עבודת ה', נאר זיין גאנצע חיות און עקזיסטענץ שטייט בלויז אויף דער הכרה! ער לעבט ממש אויף דעם און אטעמט דאס טאג און נאכט! און דערפאר זאגט דוד המלך: "וחטאתי נגדי תמיד", ווייל דורכדעם וואס דער 'בעל תשובה' האלט פאר די אויגן זיינע עבירות א גאנץ לעבן, און צוזאמען מיט דעם גלייבט ער, אז דער אויבערשטער האט אים אינגאנצן מוחל געווען - דרייט ער זיך שטענדיג ארום מיט א 'שפלות' און אן אנגעוויינטע אויפן חסד השם. אודאי וועט אים נאכדעם דער רבנו של עולם באלייכטן מיט געוואלדיגע אורות און אים געבן א געוואלדיגע סייעתא דשמיא אנצוקומען צו גרויסע הצלחות אין עבודת ה', אבער עס וועט אלעמאל מיטקומען דערמיט א געפיל וואס ער וועט פילן: "פון מיין זייט

בין איך גארנישט מיט גארנישט! איך בין נישט קיין צדיק דורך מייענע אייגענע כוחות! איך בין א צדיק נאר מצד רחמי שמים! מיין גאנצע בחירה איז אויך נישט מער ווי א מתנה פון הימל!". און דערפאר זאגן חז"ל (ר"ה יז): "ה' ה' אני הוא קודם שיחטא האדם ואני הוא לאחר שיחטא האדם ויעשה תשובה" - נאכדעם וואס דער מענטש זינדיגט און טוט תשובה, איז פארהאן א נייער גילוי פון שם ה'! עס איז באשאפן געווארן דא א נייער סארט צדיק, וועלכער אטעמט כסדר אז אלעס איז בלויז רחמי שמים!

דער צדיק לערנט זיך שפלות פונעם בעל תשובה

זעלבסט פארשטענדליך, אז אן אמת'ער צדיק מוז אויך זיין אן עניו און האבן א צובראכן הארץ. און דערפאר לערנען זיך די צדיקים שפלות פונעם בעל תשובה. זיי קענען נישט דערליידן צו האבן א געפיל פון 'עס קומט זיך מיר!' זיי ווילן אויך לעבן מיט דער זעלבער הכרה פון "איך בין גארנישט! דער רבנו של עולם מוז זיך מרחם זיין אויף מיר! אלעס וואס איך האב, איז א שטיק רחמי שמים!". נאר א בעל תשובה איז דער 'שורש הדבר', וואס ער האט דעם געפיל נאטורליך, דו די צדיקים לייגן אריין א גרויסע עבודה און יגיעה וואס זיי הארעווען אויף דעם, ביז זיי קומען אויך אן צו דעם.

ב.

ויספו ענוים בה' שמחה: ביי א בעל תשובה שטעלט זיך צוזאם שפלות אינאיינעם מיט שמחה

מיר צוריק מיין רוח הקודש! "ורוח נְבִיאָה תִּסְמְכֵנִי" - זאגט רש"י: גיב מיר צוריק מיין רוח פון מלכות, צו קענען זיצן אויפן כסא המלוכה מיט א שטארקייט, אזויווי א קעניג זיצט אויפן שטול! "היטיבה כְּרֹבְדָךְ אֶת צִיּוֹן" - זאגט רש"י: העלף מיר, אז מיין זון שלמה זאל אויפבויען דעם בית המקדש!

עד היכן כוחו של תשובה

עס איז נישט צום פארשטיין: דוד המלך קומט דא ווייין א וועג פאר א בעל תשובה וועלכער האט געזינדיגט מיט אסאך סארט ענין פון 'כאשר בא אל בת שבע' - וואס דאס איז דאך פון די חמורות שבחמורות. נו, לאמיר זיך פארשטעלן אז אזא סארט בעל תשובה וועלכער קומט פון די ערגסטע פלעצער, שטעלט זיך אוועק נעבן דעם ארון קודש און זאגט: "רבנו של עולם, איך האב געזינדיגט און איך טוה תשובה, איך בעט דיר גיב מיר רוח הקודש! העלף מיר ווערן זיך גרעסטער 'גדול בישראל'! העלף מיר אז דורך מיר זאל ארויסקומען א זיכוי און א תיקון וועלכע וועט מזהב זיין יעדן איד אין כלל ישראל!". עס איז זיכער אז יעדער צוהערער וואלט אים אויסגעלאכט... אבער אינאמת'ן זעט מען אינעם 'מזמור התשובה' אז עס איז נישטא וואס צו לאכן (חוץ אויב ער מיינט עס נישט ערנסט, און עס קומט נישט פון זיין גרויסע אמונה אין תשובה, נאר פון זיין ווייניג חרטה און הכרה אינעם גודל החטא), ווייל דוד המלך האט אויך געבעטן רוח הקודש! דוד המלך האט אויך געבעטן צו זיין מלך! דוד המלך האט אויך געבעטן אז דורך אים זאל ארויסקומען אזא גרויסער 'זיכוי הרבים' פון א בית המקדש!

דער רבוש"ע וויל דיר געבן אלעס גוטס - גלייב נאר דערין!

דער הסבר הדברים איז: דוד המלך שיינט אריין אינעם בעל תשובה דעם 'אור התשובה': "דו זאלסט וויסן, אז דער רבנו של עולם פירט די גאנצע וועלט 'להטיבך באחריתך' - וואס גרעסטן פארנעם! דער רבנו של עולם איז א 'טוב ומטיב' און אן 'אב הרחמן'! אין דער רגע וואס דו האסט תשובה געטון - וויל ער דיר באגיסן מיט ימיע'ן פון גוטס! ער וויל דיר ברענגען צו דער העכסטער מדרגה! דו דארפט נאר וויסן אז עס קומט זיך דיר גארנישט און אלעס איז

וואס איז 'לא חָטָא', נאר ער דארף עס אננעמען ווי כאילו מען רעדט דא פון איינעם וועלכער איז יא 'חָטָא'! ווייל למעשה האט מען דאך עס ממזין געווען פאר דוד, כדי ער זאל לערנען א דרך פאר 'עכטע בעלי עבירה' וועלכע ווילן תשובה טון! דאס הייסט, דוד האט אויסגעלערנט, אז טאמער איינער וועט טון די זעלבע זאך וואס ער האט געטון, ווי דאס וואס קוקט אויס אין 'פשט הפסוקים' אין דער פרשה פון בת שבע - נאר נישט מיטן עומק פון 'לא חָטָא', נאר מיטן עומק פון 'חָטָא' - וועט ער קענען תשובה טון!

דוד איז מתפלל אויף גרויסע מדרגות און מתנות

לאמיר זיך מתבונן זיין אינעם עומק החטא - אויף וואס דוד באציהט זיך אין דעם מזמור. מען רעדט דא פונעם מלך ישראל, דער 'צדיק יסוד עולם', דער 'נעים ממירות ישראל', וואס מען ערווארט פון אים די גרעסטע זאכן, און ער האט כאילו עובר געווען אויף דער גרעסטע עבירה פון די 'חמורה שבחמורות' וועלכע האט נישט קיין ווערטער, און אויף דעם קומט ער יעצט תשובה געטון. נו, וואלטן מיר זיך גערישט אז דא וועט קומען אזא סארט נוסח: "רבנו של עולם חטאתי עויתי ופשעתי! איך האב געזינדיגט! איך וועל פאסטן און אנטון א זאק! איך וועל זיצן אין א ווינקל! איך וויל שוין מער נישט זיין קיין קעניג, נאר איך וועל זיך שוין אויסלעבן מייע יארן באשיידן און מיט סיגופים! זיין איך האף אז דו וועסט מיר נאך אמאל מוחל זיין און מיר געבן עולם הבא!". אבער ווען מען קוקט אריין אינעם 'מזמור התשובה', זעט מען אינגאנצן אן אנדערן נוסח. דוד המלך זאגט צום רבנו של עולם: "תִּשְׁמְעֵנִי שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה תִּגְלָגְלָה עֵצְמוֹת דָּפְתִי" - גיב מיר אריין א שמחה און א פרייד, אז מייע ביינער זאלן צוריק אויפלעבן מיט א לוסטיגקייט. און ער זאגט 'דכתי' - דו ביסט גאר דער וועלכער האט מיר ממזין געווען דעם חטא! ער איז ער תולה אז כאילו דער רבנו של עולם האט אים געמאכט זינדיגן! ווייל נאכדעם וואס א מענטש טוט תשובה, קען ער זאגן: "איך ווייס נישט וויאזוי איך האב געקענט זינדיגן!". דוד המלך זאגט ווייטער: "הִשְׁקִיבָה לִּי שְׁשׁוֹן וְשִׁעָרָה" - זאגט רש"י: גיב

תשובה איז נישט קיין צוקוועטשטיק

ווען א מענטש הערט אז דער געפיל פון א בעל תשובה איז א געפיל פון בושה און שפלות, אז עס קומט מיר גארנישט, קען זיך אים דוכטן אז דאס איז עפעס אן אומבא'עמט'ער געפיל פון טרויער און צוקוועטשטיקייט. דערפאר איז וויכטיג די באטאנען: דער געפיל פון תשובה איז א גאר ליכטיגער און פרייליכער געפיל! נישט אומזיסט רופט זיך אט די הכרה 'אור התשובה', ווייל ווען א מענטש שפירט אט דעם געפיל, עפנט זיך אים אויך געוואלדיגע אורות פונעם עולם התשובה.

דוד המלך האט אונז געעפנט א וועלט פון תשובה

אונזער רבי אויף תשובה איז דוד המלך, וואס ער האט געעפנט דעם שער התשובה; ווי חז"ל זאגן ("מ"ק טז): "נאם הגבר הוקם על נאם דוד בן ישי שהקים עולה של תשובה" - ער האט אוועקגעשטעלט דעם ענין פון תשובה אויף דער וועלט. און אויך דעם האט ער געמאכט א גאנצן מזמור אויף תשובה - דער קאפיטל נ"א אין תהלים, וואס דער רבינו יונה לייגט א גרויסן דגוש זיך מתבונן צו זיין אינעם מזמור פון תשובה, ווייל דאס איז דער שורש פון וואו מען לערנט ארויס אלע יסודות התשובה.

דוד האט געלערנט א דרך פאר איינעם וועלכער האט יא חוטא געווען

איידער מען רעדט וועגן דוד המלך'ס תשובה, מוז מען מקדים זיין און וואס חז"ל זאגן (שבת נו): "כל האומר דוד חטא אינו אלא טועה". און אזוי אויך זאגט די גמרא (ע"ב ד): "לא דוד ראוי לאותו מעשה וכו' אלא לומר לך שאם חטא יחיד אומרים לו כלך אצל יחיד". דאס הייסט, אז דער גאנצער ענין פון בת שבע איז געווען א הימלישע זאך, וואס מען האט דאס ממזין געווען פאר דוד, און עס איז באמת נישט געווען קיין חטא, נאר מען האט עס דוקא צוגעפירט פון השמים כדי אז ער זאל אויסלערנען א דרך פאר בעלי תשובה. אבער ווען עס קומט א בעל תשובה און וויל זיך אפלערנען פון דער פרשה פון דוד המלך וויאזוי תשובה צו טון, דארף ער נישט לערנען די אלע פסוקים ווי כאילו מען רעדט דא פון איינעם

~

דאס איז טאקע די נקודה פון משיח בן דוד וועלכער וועט אויסלערנען פאר יעדן איינעם: "דו ביסט א גארנישט, נאר וואס דען? דו האסט א באשעפער און ער וועט דיר העלפן! האב בטחון, און נעם דיר דינען דעם רבנו של עולם! און דו וועסט זען, אז דער רבנו של עולם וועט כאילו פארגעסן אלע דייע עבירות און ער וועט דיר מקרב זיין

דער 'אין עוד מלבדו' איז נאך קיינמאל נישט ארויסגעקומען אזוי קלאר ווי וואס די סטרא אחרא סערווירט אזויפיל תאוות און שוואויל-טאג, אזויפיל יצר הרע'ס און אזויפיל אפי-קורסות, און מיט דעם אלעם זענען מענטשן אזוי נישט צו-פרידן! יעדער בעל תאוה איז נישט מער ווי איין שטיק מרה שחורה! ווען די אלע אפיקור-סים און בעלי תאוות וואלטן ארויסגעזאגט דעם אמת וואס זיי טרא-כטן אין הארץ, וואלטן זיי ארויסגעקומען מיט א געזעץ: "דער וואס גיבט א שמיכל - דארף מען אים איינזעצן אין טורמע... ווייל ער פארשפרייט א שקר אויף דער וועלט! א מענטש האט נישט קיין סיבה פארוואס צו שמיכלען..."

זייער ביטער, אבער מיט אים - איז אלעס גוט! מיט אים - איז אלעס פרייליך און ליכטיג! "להודיע שכל קודך לא יבושו ולא יכלמו לנצח כל החוסים בד" - דער גוטער רבנו של עולם וועט מיר זיכער העלפן אין אלע מיינע מצבים! איך פארלאז זיך אויף אים, און ער וועט זיך שוין זארגן פאר מיר! איך בין אין גוטע הענט!". און ער הייבט אָן צו טאנצן א ריקוד, ער שפרינגט און איז פרייליך מיטן רבנו של עולם. דער זוהר הק' זאגט (תיקו"ז נ"ז): אז היינט האבן מיר א 'יום כיפור' מיט פינף עינים, אבער לעתיד לבוא וועט פורים זיין דער יום כיפור, און דעמאלט וועט נישט זיין קיין עינים, נאר 'עתידין לאתענגא ביה'. דאס הייסט, אז עס וועט ווייטער זיין א טאג פון תשובה און כפרת עונות, אבער מען וועט נישט פארלאנגען פון א בעל תשובה קיין שום סינופים. נאר וואס וועט מען פארלאנגען פון אים? ער זאל וויסן עס איז דא אן 'עולם הפורים'! זיין גאנצער מהלך המחשבה זאל זיין פורים'דיג! ער זאל טראכטן: "איך האב טאקע געזינדיגט און איך בין אזא גארנישט! און איך האב זיך טאקע נישט אויף וועמען צו פארלאזן אויסער אויפן רבנו של עולם מיט זיין גרויס רחמנות! און אויב אזוי, בין איך זייער פרייליך! ווייל אויב איך פארלאז זיך אויף בלויז אים, בין איך אין א גוטן פלאץ!". דאס איז דער טיפער אמת פון תשובה - וועלכער איז העכער פונעם נארמאלן שכל.

דער מהות פונעם היינטיגן דור: 'אין לנו על מי להשען אלא על אבינו'
מיר לעבן היינט אין א דור פון 'עקבתא דמשיחא', דאס מיינט אז עס איז א דור פון משיח. און דערפאר האבן חז"ל פאראויסגעזאגט אויף אונזער דור (סוטה מט): "על מי לנו להשען על אבינו בשמים" - מען האט נישט קיין שום סמיכה אויף וואס זיך אנצולאנגען, נאר בלויז אויף דער נקודה פון 'אבינו' - אונזער גוטע טאטע! ווייל אט דאס איז טאקע די נקודה פון משיח בן דוד וועלכער גייט אין די וועגן פון זיין זיידן דוד המלך. משיח וועט אויסלערנען פאר יעדן איינעם: "רו ביסט א שמאטע און א גארנישט, נאר וואס דען? דו האסט א באשעפער און ער וועט דיר העלפן! האב בטחון, און נעם דיר דינען דעם רבנו של עולם! און דו וועסט זען אז דו וועסט האבן סייעתא דשמיה! דו וועסט זען, אז דער רבנו של עולם וועט כאילו פארגעסן אלע דינע עבירות און ער וועט זיך מקרב זיין! דו וועסט זען, אז עס וועט מקוים ווערן ביי דיר דעם 'מקום שבעלי תשובה עומדין צדיקים גמורים אינם עומדים!'"

א 'מזכה את הרבים', וואס דאס וועט זיין א תיקון פאר אים. און מען זעט עס אסאך מאל בחוש, בפרט היינטיגע צייטן, ווי מענטשן וועלכע זענען געווען זייער שוואך און אפילו נכשל געווארן אין עבירות חמורות רח"ל, און נאכדעם וואס זיי קריכן ארויס דערפון און נעמען זיך מיט אן ערנסטקייט, שיקט זיי דער רבנו של עולם אונטער 'זיכוי הרבים' אויף א מורא'דיגן פארנעם - וואס איז ממש מבהיל על הרעיון! זיי זענען קונה אזעלכע זכותים און תיקונים נוראים - וואס איז ממש למעלה מדרך הטבע! ווייל **א מענטש וועלכער איז זיך נישט מייאש, נאר ער איז זיך מחזק און פארלאזט זיך אויף רחמי שמים, אז דער אויבערשטער וועט אים זיכער ברענגען צו זיין תיקון, און ער מצדו וועט טאקע וואס ער קען - וועט אים דער רבנו של עולם צו העלפן;** ווי עס שטייט (תהלים כה, ח): "טוב יְיָ־שֵׁר ה' עַל כֵּן יִרְחַ־קְסָאִים בְּדָרְךְ־".

תשובה שטימט נישט מיטן נארמאלן קאפ
כדי צו פארשטיין און זיך מחבר זיין צו דער שמחה און חירות פון א בעל תשובה - מוז מען אביסל ארויסגיין פון דער שכל'דיגער וועלט - וואו אלעס איז נארמאל און מיושב'דיג, און מען מוז אביסל אריינגיין אינעם 'עולם הדמיון'. ווייל א נארמאלער מענטש וואס יעדע זאך דארף שטימען מיט זיין נארמאלקייט און פראקטישקייט, האט א גרויסע שוועריקייט צו פארשטיין דעם אור התשובה; ווי חז"ל זאגן (פסיקתא דר"כ כד, ז): "שאלו לבנואה החוטא מהו עונשו אמרה להם הנפש החוטאת היא תמות, שאלו לתורה חוטא מה עונשו אמרה להם יביא אשם ויתכפר לו, שאלו להקדוש ברוך הוא החוטא מהו עונשו אמר להם יעשה תשובה ויתכפר לו". דאס הייסט, אז לויט אלע נארמאלע וועגן פון טראכטן איז נישט אזא זאך ווי תשובה, און דער רבנו של עולם האט דא מחדש געווען א פלא'דיגער חידוש - וועלכע קומט פון א העכערע וועלט ווי דער נארמאלער שכל, אז 'יעשה תשובה'.

די פורים'דיגע געפיל: איך בין גארנישט אבער איך בין פרייליך!
די דוגמא צו דער פרייליכער געפיל פון א בעל תשובה איז, דער געפיל וואס יעדער איד פילט אום פורים, א 'שפלות' אויסגעמישט מיט א 'שמחה יעלאה'; ווי מען זעט בחוש, אז ווען א איד - אפילו אויב ער איז א בעל גאווה א גאנץ יאר - שיכור'ט זיך אָן פורים, הייבט ער אָן צו זאגן: "איך בין אזא 'לא יוצלח' איך בין א שמאטע! א גארנישט! אבער נאך איין נס אז עס איז דא אזא גוטער באשעפער אויף דער וועלט... אָן אים וואלט טאקע דער מצב געווען ג.ג.

בלויז חסדי השם, און דעמאלט ביסטו שוין א 'כלי צו מקבל זיין רוח הקודש! און דו זאלסט זיין א גרויסער תקיף אויף דעם, ווייל דער יצר הרע וועט דיר א גאנצן צייט פרובירן אריינצואווארפן אין 'אוש' און אין 'מוחין' דקטנות, אז כאילו דער רבנו של עולם איז נישט גרייט דיר צו אויפהייבן אזוי הויך, עס איז גענוג אז ער וועט דיר לאזן אויסלעבן דינע יארן און דיר געבן א שטיקל עולם הנא, אבער דו זאלסט זיך נישט לאזן פונעם יצר הרע, נאר דו זאלסט זיך כסדר מחזק זיין און זיין זייער שטארק מיט דיין אמונה אין די 'רחמי שמים'!"

זיין שטארק מיט א תקיפות אין דער אמונה פון תשובה
מען קען אביסל ממחיש זיין די תקיפות וואס א בעל תשובה דארף האבן, מיט א דוגמא פון אונזער וועלט: ווען א מענטש איז א חסיד פון א רבי'ן, און זיינער שטעלט זיך אוועק און רעדט שלעכטס אויף זיין רבי'ן, וועט ער אים נישט פארשווייגן, נאר ער וועט אים צוריקגעבן איבערן קאפ מיט א תקיפות: "וואס הייסט דו רעדסט אויף רבי'ן?! מיין רבי איז דאך אן אמת'ער צדיק! וויאזוי קענסטו אים בארעדן! איך בין דיר נישט מקנא!". אזוי דארף א בעל תשובה צוריק ענטפערן פארן יצר הרע, ווען ער קומט אים איינרעדן אז דער רבנו של עולם וויל אים נישט מקרב זיין: "איך האב מיין באשעפער - וואס ער איז א שטיק טוב און רחמנות! מיין באשעפער איז א מורא'דיגער אב הרחמן! איך בין פארזיכערט אין זיין רחמנות, און דאס איז מיין חסידות און מיין פאן! דו רעדסט אויף מיין רבי'ן - דעם רבנו של עולם - וואס ער איז דער גרעסטער רחמן שבעולם! דו מאכסט אוועק זיין רחמנות און זאגסט אז ער איז נישט קיין רחמן?! איך וועל דיר געבן איבערן קאפ! איך וועל דיר באגראבן לעבעדיגער הייט!". דאס איז די תקיפות וואס א בעל תשובה דארף האבן.

מתפלל זיין אויף גרויסע זאכן
אויף למעשה איז שווער צו זאגן היינט, אז א בעל תשובה זאל טאקע באלד מתפלל זיין אויף 'רוח הקודש', ווייל קוים וואס געווענליכע עובדי ה' בעטן דערפון... אבער מען דארף כאטש בעטן אויף א 'מעין' פון רוח הקודש; ווי שפירן א העכערן טעם אין א שבת, זיין דבוק אינעם פנימיות פון א מצוה, וכדומה. אזוי אויך דארף ער בעטן אויף עינים פון 'זיכוי הרבים'; ווי דער חובת הלבבות (שער התשובה פרק י') איז מדגיש, אז אפילו אזא איינער וועלכער האט מכשיל געווען דעם רבים - וועט דער רבנו של עולם אים מזמין זיין געוויסע אופנים צו זיין

קרוב יום אידם: די וועלט שפירט שוין אז דער סוף פון דער סט"א איז שוין נאנט

האבן נישט וואס צו פארקויפן! ווען א צדיק זאגט, אז די סטרא אחרא האט נישט וואס צו פארקויפן - דערהערט זיך עס נישט אזוי שטארק, ווייל ער איז דאך פון די פרומע... וואס ווייסט ער פון דער 'עולם הזה' צו זאגן? אבער א בעל תשובה איז דאך שוין געווען אין שאלו תחתית און טועם געווען דעם 'טעם חטא', און מיט דעם אלעם זאגט ער אז עס איז גארנישט דא דארט - אט דאס ווערט שטארק דערהערט אין דער וועלט! און מיט דעם איז ער מרבה אזא מין 'כבוד שמים' - וואס א צדיק גמור קען נישט מרבה זיין! און דורכדעם ווערן זיינע עבירות איבערגעדרייט צו 'זכיות', ווייל ווען ער וואלט ווען נישט געטון די עבירה - וואלט ער דאך נישט געקענט שארן אזא כבוד שמים, און נאר ווייל ער האט געטון די עבירה - האט ער געקענט אויפברענגן די וועלט, קומט אויס, אז למפרע שטעלט זיך ארויס אז די עבירה איז גאר געווען א זכות, וויבאלד דאס האט גורם געווען א ריבוי כבוד שמים! און דערפאר איז דער בעל תשובה אזוי באלויבט ביים רבנו של עולם,

א טאג און האבן הצלחה! דא וועסטו האבן אלע הנאות פון 'עולם הזה' און אלע תאוות!". און דער רבנו של עולם האט געגעבן רשות פאר דער סטרא אחרא, זיך צו באנוצן מיט אלע סארטן 'פיתוים' און עדווערטיזמענטס, בפרט היינטיגע צייטן מיט דער אינטערנעט און אלע טעכנאלאגישע כלים וועלכע זענען גאר שטארק מושך צום שאלו תחתית. און עס טוט זיך א שווערע מלחמה צווישן דער צד הקדושה און צד הטומאה.

דער בעל תשובה רופט אויס 'כבוד שמים' אסאך מער ווי דער צדיק גמור
יעדעס מאל וואס עס קומט א בעל עבירה און ווערט א בעל תשובה - ווערט דעם אויבערשטנס'כבוד אויסגעשריגן אין דער וועלט! ווייל דער מענטש קומט דאך פון 'דארט', ער האט זיך דאך געווייקט און אלע זייערע תאוות און שוואוילטאג, און ער האט אלעס אפגעלאזט און צוריקגעקומען צו דער תורה; דער בעל תשובה איז א כשר'ער עדות, אז זיי

די מלחמה: ווער פארקויפט עכטע חיות און תענוג
עס איז פארהאן נאך א הסבר צו מקרב זיין אל השכל, דעם ענין פון 'מקום שבעלי תשובה עומדין' וכו'. ווייל עס איז פארהאן א גרויסער יסוד אין עבודת ה', אז דער רבנו של עולם האט אלעס באשאפן פאר זיין כבוד; ווי חז"ל זאגן א כלל (אבות פ"א מ"ב): "כל מה שברא הקודש ברוך הוא לא בראו אלא לכבודו". דער רבנו של עולם וויל ווייזן, אז ער איז דער איינציגסטער מושל און בעל הבית אויף דער וועלט, און עס איז 'אין עוד מלבדו' - נישטא גארנישט אויסער אים, און מען קען נישט באקומען קיין שום חיות - נאר ביי אים. לעומת זה שטייט א גאנצער מיליטער פון דער סטרא אחרא, וועלכער שרייט פארקערט: "טאמער דו ווילסט הנאה האבן - מוזטו קומען צו אונז! טאמער וועסטו גיין דארט צו די פרומע מרה שחורה'דיגע מענטשן - וועסטו האבן א זייער לעבן... נאר ביי אונז וועסטו קענען לעבן

ווייל דער ענין פון כבוד שמים איז באליבט ביים רבוננו של עולם מער פון אלעס! ווייל דאס איז די 'תכלית הבריאה'.

די כוואליע פון בעלי תשובה איז א סימן אז די גאולה איז שוין נאנט

עס איז היינט א דור פון צענדליגע טויזנטע, אדער אפילו הונדערטע טויזנטע בעלי תשובה, און עס ווערט מקוים פאר אונזערע אויגן דער צוזאג פון חז"ל (סנהדרין ד:): "אין ישראל נגאלין אלא בתשובה". און כאטש מיר ווייסן נישט פונקטליך 'ווען' און 'וויאזוי' משיח וועט קומען, זענען מיר אבער 'סימנים' פון ביאת המשיח. עס איז נאך קיינמאל נישט געווען אזויפיל 'בעלי תשובה' וואס זיי קומען ממש פון שאל תחתית און ווערן בעלי תשובה. עס איז א גרויסער חידוש פון 'עקבתא דמשיחא'. אבער עס איז נישט בלויז דער עצם זאך אז אזויפיל אידן קומען צוריק צום שורש, נאר דא האלט אינמיטן ווערן ארויסגעברענגט דער גרויסער נצחון אין דער סטרא אחרא - וואס דאס איז א סימן אויף 'אורו של משיח' וועלכע שטייט שוין אונטערן טרי! דאס איז א סימן אז די וועלט איז שוין כמעט אינגאנצן גרייט מקבל צו זיין דעם 'אורו של משיח'! ווייל די טויזנטע בעלי תשובה זענען אן 'עדות', ווי שטארק אויסגעשפילט די סטרא אחרא איז!

די כוואליע פון גייסטישע קרענק אויס: די סט"א האט נישט וואס צו פארקויפן!

דער נצחון וואס דער רבוננו של עולם האלט אפ אין דער סטרא אחרא קומט ארויס - נישט בלויז דורך די בעלי תשובה - נאר אויך דורך זיי אליינס! ווייל יעדער 'סטרא אחרא' מענטש ווייסט גאנץ גוט, אז דער וואס גייט נאך תאוות שפירט זיך אינערליך אן אפגעפרעגטער מענטש ביי זיך אליינס! ער איז נישט מער ווי איין שטיק מרה שחורה! עס איז נאך קיינמאל נישט ארויסגעקומען אזוי קלאר ווי היינטיגע צייטן, וואס די סטרא אחרא סערווירט אזויפיל תאוות און שוואילטאג, אזויפיל יצר הרע'ס און אזויפיל אפיקורסות, און מיט דעם אלעם זענען מענטשן אזוי נישט צופרידן! ווען די אלע אפיקורסים און בעלי תאוות וואלטן ארויסגעזאגט דעם אמת וואס זיי טראכטן אין הארץ, וואלטן זיי ארויסגעקומען מיט א געזעץ: "דער וואס גיבט א שמייכל - דארף מען אים איינזעצן אין טורמע... ווייל ער פארשפרייט א שקר אויף דער וועלט! א מענטש האט נישט קיין סיבה פארוואס צו שמייכלען..." דאס הייסט, אז דער עצם בריאה אליינס איז מעיד, אז אָן אמונה אינעם רבוננו של עולם, און אָן א תכלית מיטן רבוננו של עולם - האט נישט דער מענטש קיין רעכט צו געבן א שמייכל! ווייל וואס איז דער דער מענטש? אן אומרואיגע באשעפעניש וועלכער דרייט זיך ארום יארן אויף דער וועלט מיט אזויפיל פראבלעמען... ער גייט פון איין תאוה צום צווייטן און ווערט קיינמאל נישט צופרידן, און יעדעס מאל נאכן זיך נאכגעבן א תאוה, שפירט ער א מרה שחורה און ליידיגקייט, א נידריגקייט און בהמה'ישקייט, און ער עקלט זיך פון זיך אליינס. און נאכן אפגעבן זיינע יארן אין דעם צורשט'ן מצב, וועט ער מוזן בלייבן ליגן לנצח נצחים ווי א קלאץ... נו, ווי קומט דאס, אז אזא באשעפעניש זאל נאך מעגן געבן א שמייכל? עס האט דאך נישט קיין שום פאסל... דאס הייסט, אז די גאנצע ידיעה פון "אכול ושתו כי מחר ומות" איז אן אפגעפרעגטע זאך, וואס דער נפש פונעם מענטש איז עס סותר.

די 'כלים' זענען גרייט - מען דארף נאר דעם 'אור'

אין דער גאנצער וועלט שפירט זיך אין דער לופטן א ליידיגקייט, אבער מען ווייסט נישט פונקטליך וואס דאס גייט פאר. זיי זענען שוין איין דעם בראך, אבער אין דער רגע וואס מען וועט געבן רשות פאר משיח צו מגלה זיין דעם 'אור הגאולה' - וועלן זיי אלע באלד אוועקווארפן אלע שטותים! עס וועט ווערן ממש א מהפכה אויף דער וועלט! דער רבוננו של עולם וועט ווייזן קלאר דעם 'אין עוד מלבדו'! עס וועט זיין קלאר ווי דער טאג, אז די סטרא אחרא האט נישט וואס צו פארקויפן, ווייל אָן דעם רבוננו של עולם איז נישטא גארנישט! דער רבוננו של עולם איז דער איינציגסטער טוב! 'חיות' קען מען באקומען נאר ביי אים! עס איז נישטא עפעס אנדערש! דער שקר וועט נתגלה ווערן אז עס איז גארנישט מיט נישט, און די סטרא אחרא וועט דעמאלט פארלירן די גאנצע ממשלה, "וכל הרשעה כעשן תכלה", און דער 'כבוד שמים' וועט נתגלה ווערן בשלימות, 'וימלא כבוד ה' את כל הארץ'.

נישט געוואוסט וואס צו טוהן, האב איך געהערט א בת קול פון הימל: 'אל תירא עבדי משה כי אתך אני להצילך נאום השם' האב איך אנגעהויבן צו שרייבן קמיעות' (כשהתחלתי להסתכל בספרי חסידות - כך היה הישמח משה מננה את ספרי הקבלה - ראיתי כי ישנם שמות הקדושים שאפשר לטייע עםם ליהודים, וראתי איך אני יכול להשתמש עם שמות הקדושים, אבל לאיך גיסא הרי יהודים צריכים היהושע. נו, לא ידעתי מה לעשות, והנה שמעתי בת קול מן השמים: 'אל תירא עבדי משה כי אתך אני להצילך נאום השם', ואז התחלתי לכתוב קמיעות).

וזהו הלשון שאמר הישמח משה בשם ה'בת קול' הוא להפליא, לפי הידוע שפעם אמר על עצמו שהוא גלגול של ירמיהו הנביא, והרי לשון זו הבת קול דומה עד מאד אל הפסוק שנאמר לירמיהו הנביא (ירמיהו א, ח) "אל תירא מפניהם כי אתך אני להצילך נאום ה'".

פעם אחת אמר הישמח משה דרוש ופלאול ארוך על איזה ש"ך בחור"ם בהלכות מתנת שכיב מרע, ואחר כך התבטא ואמר: 'אויפ'ן עולם האמת, אויב מ'וועט מיך מכבד זיין צו זאגן תורה, וועל איך זאגן דעם פלאול, ווייל ס'איז כל כולו סודות התורה' (בעולם האמת, אם יכבדו אותי באמירת תורה, אזי אומר את זה הפלאול, כי הוא כולו סודות התורה).

והיה כ"ך רבינו ז"ע מסמך על כך, אשר כידוע היה הישמח משה מתלהב מאד בענין ביאת משיח, והיה מרבה בתפלות ותחנונים על ענין זה. ופעם אף אמר, כי היו כמה צדיקים שאמרו כי כאשר יעלו אל העולם העליון לא ינורו ולא ישקטו עד שיביאו את המשיח, אבל למעשה לא פעלו דבר. וכיאר שהוא מפני אשר תיכף כאשר הם עולים אל העולם העליון, ומראים להם את השעשועים הגדולים של הצדיקים הנהנים מזיו השכינה וכל תענוגי עולם הבא, הרי הם שוכחים מן העולם השפל, ושוכחים מזה שאבא עדיין אל התיקון השלם, ולכן נעלם מהם דבר זה שהם צריכים לעבוד על ביאת המשיח. ואז אמר איך וועל מיך נישט לאזן' (אני לא אניח את עצמי), שלא יתן ש'ראו לו את תענוגי העולם העליון, אלא ירעיש עולמות לביאת המשיח. אבל אחר שעברו כמה שנים אחר פטירתו, אמרו כמה צדיקים כי הישמח משה ודאי קיים את הבטחתו, ולא נתן שיראו לו את תענוגי העולם העליון. אבל אז כיבדו אותו בדרשה, ועדיין עומד באמצע דרשתו... ואמר כ"ך רבינו, כי בזה רואים שאכן כמו שאמר כך היה, שאכן כיבדו אותו בדרשה.

• הרה"ק מווישניצא בעל 'ארי' דבי עלאי' ז"ע, היה חתנו של הרה"ק בעל 'ישמח משה' ז"ע, ועל ידו נתקרב הישמח משה לדרך החסידות. כי הארי' דבי עלאי התפרסם כבר בצעירותו כגאון וחריף מופלג, ורצה הישמח משה לקחתו לחתן עבור בתו. אכן לפי שהלך בדרך החסידות ונסע אלה הרה"ק הרבי מלובלין ז"ע, אמר לו הישמח משה כי הוא לוקחו לחתן רק אם יעזוב את דרך החסידות. אמר לו הארי' דבי עלאי כי הוא מסכים ל'קבר זה בתנאי אחד, שהישמח משה בעצמו יסע פעם אחת ללובלין ורק אח"כ ידון על הדבר. כי ידע והבין אשר אם הישמח משה יהיה שם אפילו רק פעם אחת יתהפך לבבו להיות חסיד. הסכים הישמח משה לתנאו ונסע ללובלין, ואכן כאשר חשב הארי' דבי עלאי כך הוה, כי נסיעה זו הפכה את לבו עד שנעשה בעצמו חסיד נלהב.

בדרכו אל הרבי מלובלין הכין הישמח משה את עצמו להקשות מהרבי על דרכי החסידים על מה שהם תמיד בשמחה, איך הם יכולים לשמוח כל כך, והרי בשולחן ערוך (ארי"ה א, א) נפסק 'ראוי לכל ירא שמים שיהא מיצר ודואג על חורבן בית המקדש'. אכן כאשר רק דרכו רגליו על מפתן בית הרבי מלובלין, קידם אותו הרבי בברכה, ותיכף שאל אותו 'משה'לע, פארוואס קוקסטו אויס אזוי צוגעלייגט, אזוי שלעכט? שטייט דאך 'עבדו את ה' בשמחה', מ'דארף דינען דעם אויבערשט'ן מיט שמחה! (משה'לע למה אתה נראה כל כך בכבדות, כל כך לא טוב? הרי כתוב 'עבדו את ה' בשמחה', שצריכים לעבוד את הש"ת עם שמחה!) ומיד המשיך ואמר: 'איי מ'דארף זיין מיצר ודואג על חורבן בית המקדש? דאגה איז בלב, און אינדרויסן דארף מען זיין בשמחה! (ואם תשאל שצריכים להיות מיצר ודואג על חורבן בית המקדש? הרי דאגה היא בלב ומבחוץ צריכים להיות בשמחה!). והיה זה רוח הקדוש גלויה, ואחר שיחה זו כבר היה הישמח משה חסיד מהרבי מלובלין.

• דרכו של הרה"ק בעל ישמח משה היתה לחלק קמיעות אל הפונים אליו הזקוקים לישועה, והיה פועל בהם מופתים גדולים. פעם אחת אמר הישמח משה על כך לנכדו הרה"ק מראזוואדוב ז"ע - חתנו של הרה"ק בעל ייטב לב ז"ע: 'ווען איך האב אנגעהויבן אריין צו קוקן אין די חסיד'ישע ספרים, האב איך געזעהן אז ס'איז דא שמות הקדושים וואס מ'קען העלפן דערמיט אידן, האב איך מורא געהאט ווי קען איך זיך משתמש זיין מיט שמות הקדושים. לאידך גיסא, אידן דארפן דאך געהאלפן ווערן. נו, איך האב

געלעגענהייט פאר נדיבי לב

גרייט צום דרוק:

קונטרס דעהו - ירח האיתנים

געקליבענע מאמרים צו דערלייכטן די הייליגע טעג

מנדב צו זיין - קונה צו זיין דעם געוואלדיגע זכות לימים הנוראים ביטע רופט 'ה' יהודה שפיטענער

347.628.6055

זכות מאמר
(8 מאמרים)
\$750

זכות שם המהדורה
\$6,000